

A close-up photograph of several Euro banknotes, including 100 and 200 Euro notes, fanned out on a wooden surface. The notes are partially obscured by a white rectangular box containing text.

27.09.2022

Inflationen rammer de fattigste i EU hårdest

Kraftigt stigende inflation opleves tiltagende forskelligt både i og på tværs af EU's medlemslande. Det skaber grobund for social ulighed og uro.

Skrevet af

Anders Overvad

Hovedkonklusioner

- Inflationen er kraftigt stigende på tværs af hele EU
- Stigende priser opleves i tiltagende grad forskelligt på tværs af indkomstgrupper, og det kan føre til social uro
- Fattigere lande bruger generelt en større andel af indkomsten på mad og energi, hvor priserne stiger mest
- Særligt den fattigste kvintil rammes hårdt, men der er stor forskel EU-landene imellem

Inflationen er tiltaget kraftigt det sidste år

Den europæiske inflation galoperer afsted og ramte i august 2022 et rekordhøjt niveau på 10,1 pct for de 27 EU-lande. Renser man tallet for energi og uforarbejdede fødevarer, kendt som kerneinflationen, var den 6,6 pct., hvilket også er rekordhøjt.

For et år siden var inflationen på 3,2 pct., og tilbage i december 2020 var den blot 0,2 pct. Der er altså sket en markant acceleration af prisstigningerne på meget kort tid. Årsagerne er mange, men de væsentligste skal findes i en markant stigende efterspørgsel efter coronanedlukningerne, problemer med de globale forsyningskæder, og ikke mindst de stigende gas- og elpriser, som må tilskrives Putins forsøg på at presse det europæiske sammenhold.

Udviklingen i den europæiske inflation

Procent

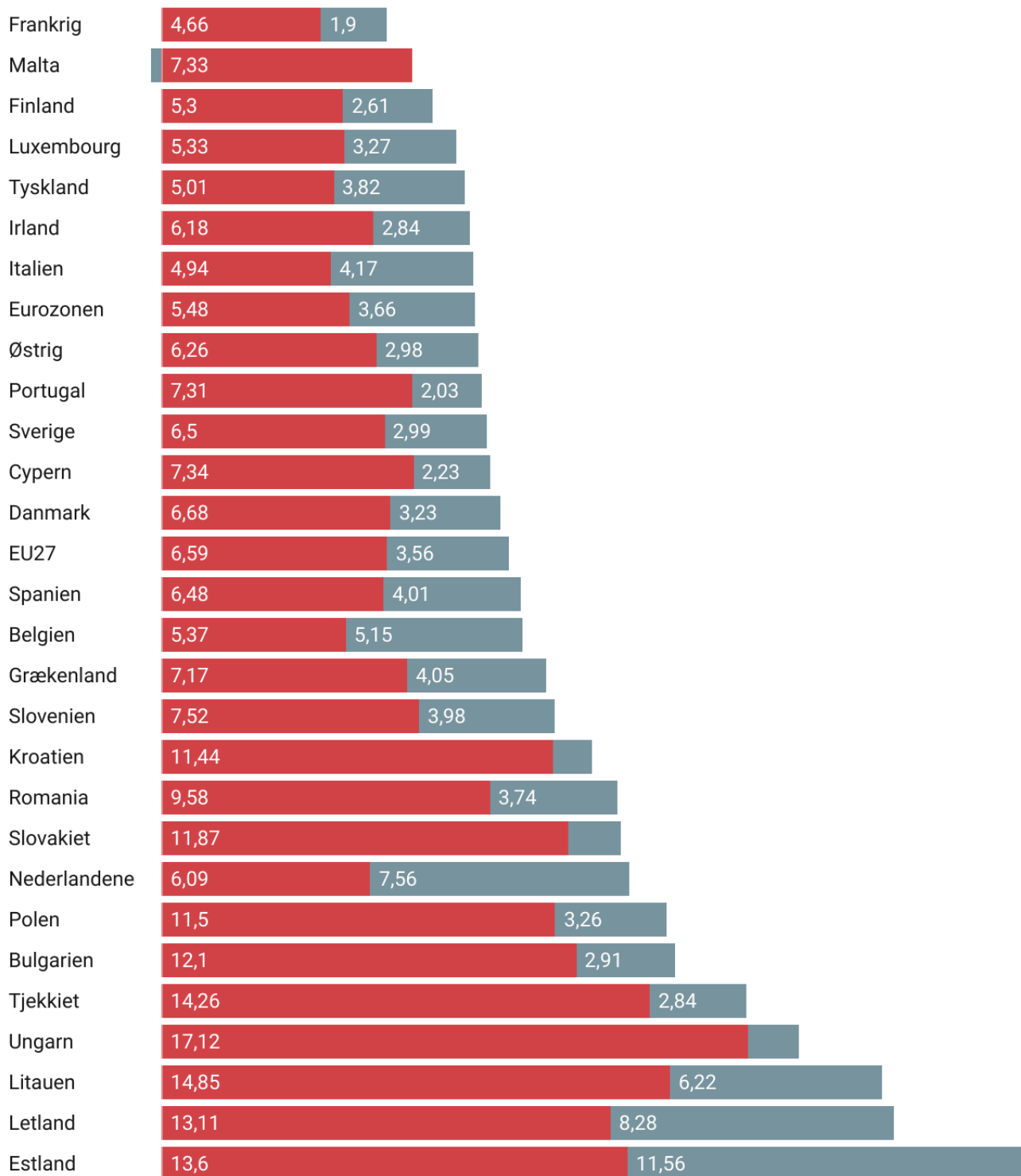
Kilde: Tænketanken Europa på baggrund af Eurostat • Lavet med Datawrapper

I alle europæiske lande er inflationen stigende, men der er stadig tale om massive forskelle EU-landene imellem. I Frankrig lød inflationen på 6,6 pct. i august, mens den i Estland ramte hele 25,1 pct.

Inflationen i udvalgte EU-lande august 2022

Procent

■ Energi og ikke forarbejdede fødevarer ■ Kerneinflation

Kilde: Tænketanken Europa på baggrund af Eurostat • Lavet med Datawrapper

De store forskelle i landenes inflationsstigninger skyldes ikke kun forskelligt prispres henover det europæiske kontinent. Landene imellem er der nemlig også forskel på,

hvordan forbruget er sammensat. I et land som Irland udgør fødevarer i gennemsnit 11 pct. af det samlede forbrug, mens fødevarer udgør hele 28 pct. af det gennemsnitlige forbrug i Rumænien. Disse forskelle skyldes bl.a. forskelle i indkomstniveauer, og fattigere lande vil generelt bruge en større andel af deres indkomst på mad og energi.

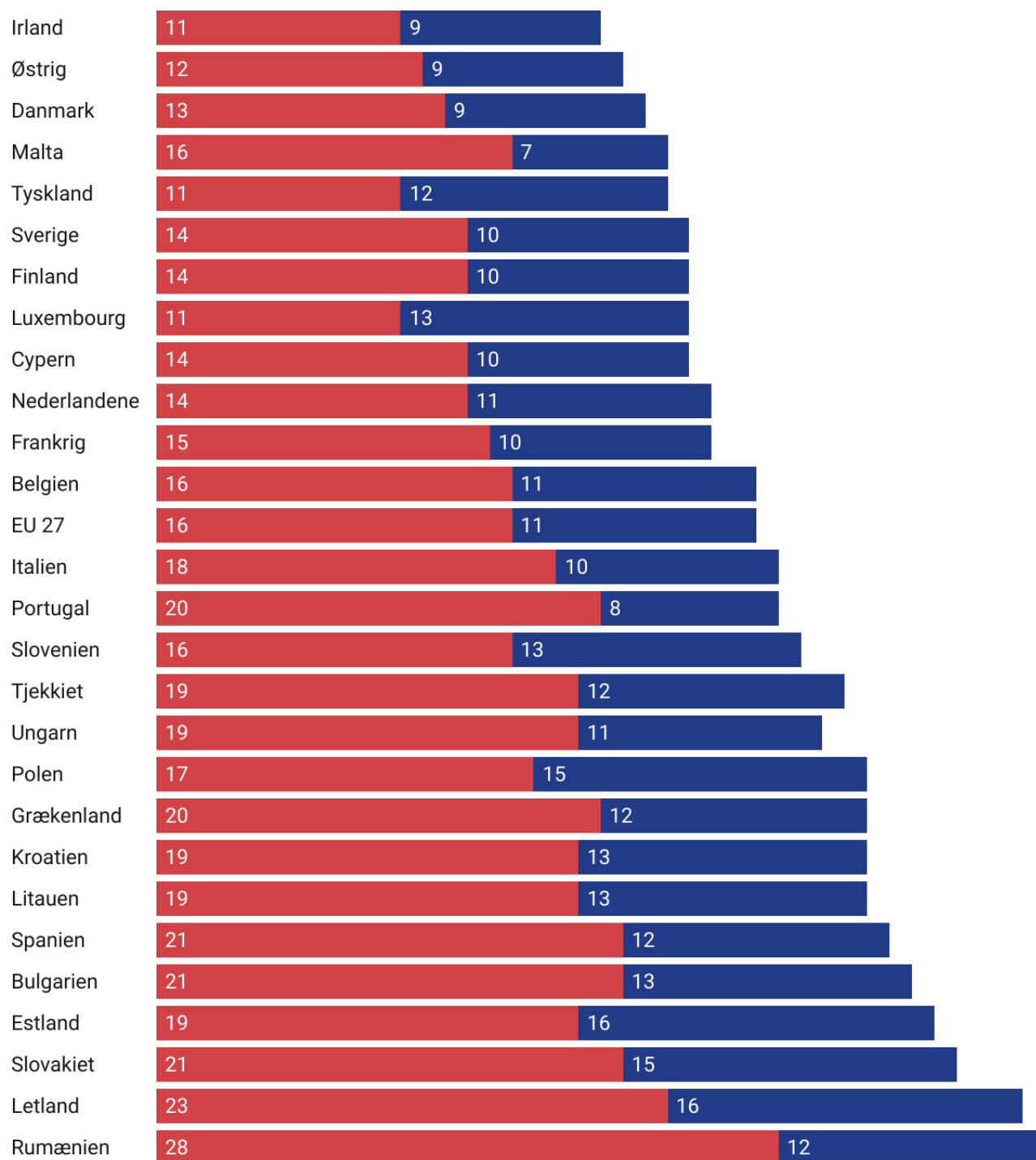
De store forskelle er også en hovedpine for den europæiske centralbank (ECB), som får sværere ved at tilrettelægge en pengepolitik, der kommer alle medlemslandene til gode. Derudover lægger det pres på EU's interne koordinering, da der er stor forskel på, hvilken politik landene har behov for.

Da det særligt er energi- og fødevarepriserne, der stiger, er dette også en medvirkende faktor til forskelle i prisstigninger.

Andelen af det samlede forbrug der går til hhv. fødevarer og energi

Andel af det samlede forbrug i procent

■ Fødevarer ■ Energi

Kilde: Tænk tanken Europa på baggrund af Eurostat • Lavet med Datawrapper

De fattigste borgere bruger relativt mest på mad og energi

Det er dog ikke kun EU-landene imellem, der kan være forskelle på, hvor store dele af indkomsten, der går til mad og energi. Ligesom en del af det overordnede billede skyldes forskelle i velstandsniveauer, er der også forskel på forbrugsmønstret indenfor de enkelte lande.

Andelen af forbrug der går til fødevarer og energi efter indkomst kvintil i procent

Der er tale om en gennemsnitlig europæisk borger

Data er behæftet med usikkerhed

Kilde: Tænk tanken Europa på baggrund af Eurostat • Lavet med Datawrapper

Tallene her baserer sig på den europæiske husholdningsundersøgelse¹ (HBS), og data skal tolkes med forsigtighed, da der er tale om en spørgeskemaundersøgelse - og endnu mere når der tales om EU som en helhed, da data her er estimeret.

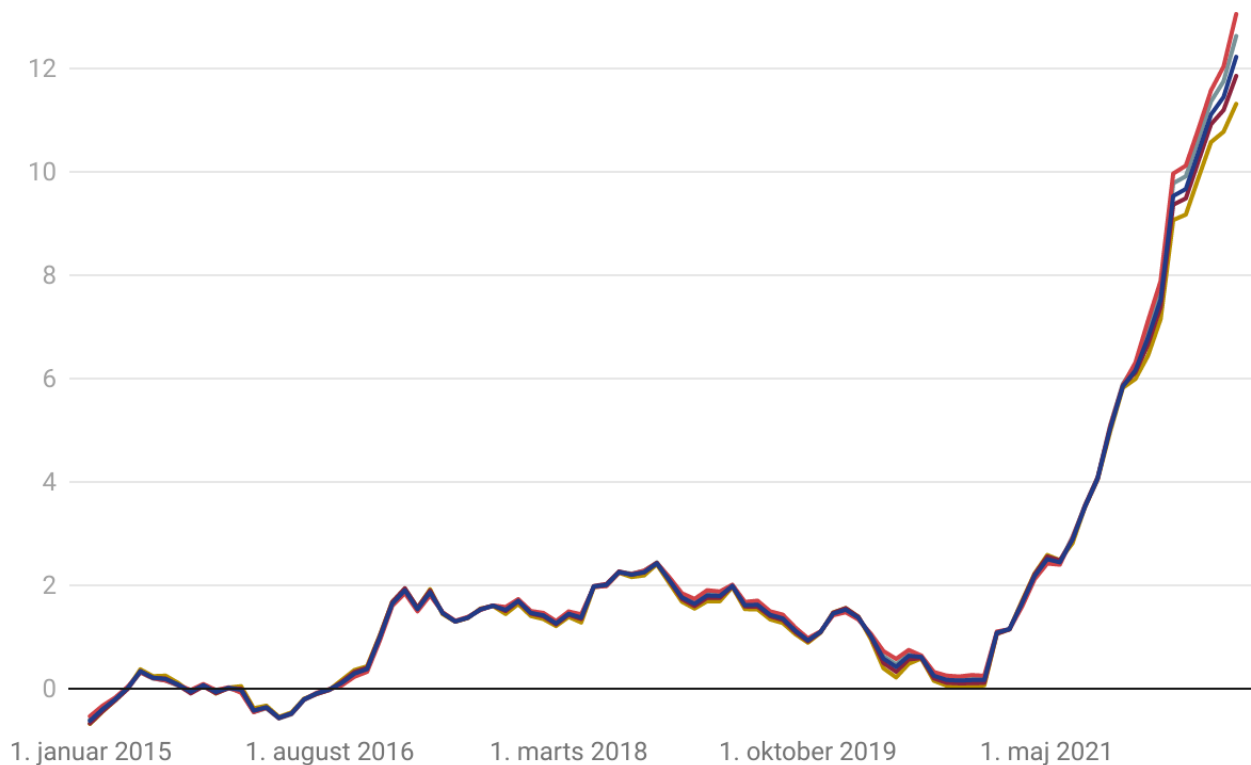
Inflationen rammer tiltagende forskelligt

Bruger man alligevel HBS-data som vægtgrundlag i sin inflationsberegning, ses det tydeligt, at inflationen føles tiltagende forskelligt på tværs af indkomstgrupper. Da HBS bruger andre vægte end inflationstallene fra eurostat (HICP²), kan man ikke sammenligne det her udregnede inflationstal direkte med HICP-hovedtallet. Dette skyldes bl.a., at HBS kun for nogle lande går frem til 2020, og vægtgrundlaget derfor er ældre end i HICP-tallene - dertil vægtes fødevarer og energi generelt højere i HBS end i HICP-vægtningen.

Inflationsudviklingen efter indkomstgruppe

Procent

— Første kvintil — Anden kvintil — Tredje kvintil — Fjerde kvintil — Femte kvintil

Anm.: Der er tale om en gennemsnitlig europæisk borger

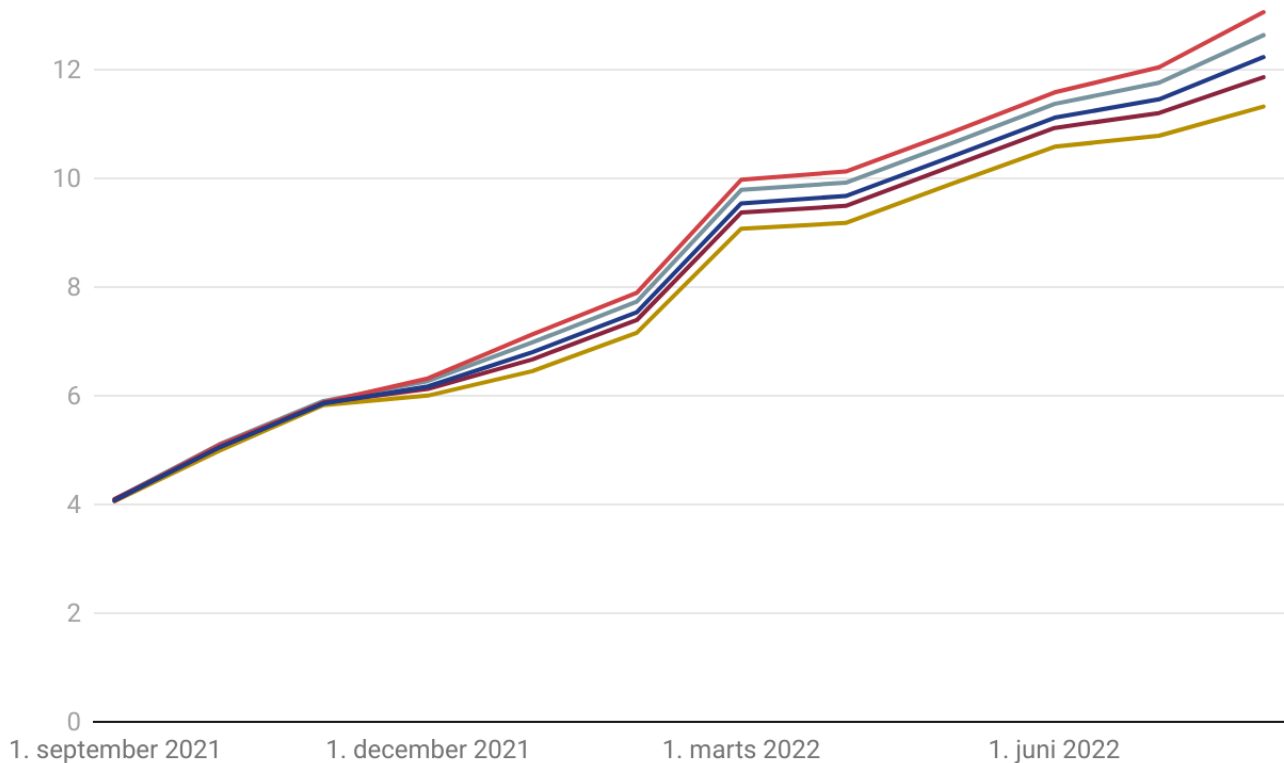
Kilde: Tænk tanken Europa på baggrund af Eurostat • Lavet med Datawrapper

HBS daten tillader, at inddele befolkningen i fem lige store grupper (kvintiler) arrangeret efter indkomstniveau. 1. kvintil er således den fattigste femtedel, mens den 5. kvintil er den rigeste femtedel.

De sidste 12 måneder er forskellene steget

Procent

Første kvintil Anden kvintil Tredje kvintil Fjerde kvintil Femte kvintil

Anm.: Der er tale om en gennemsnitlig europæisk borger

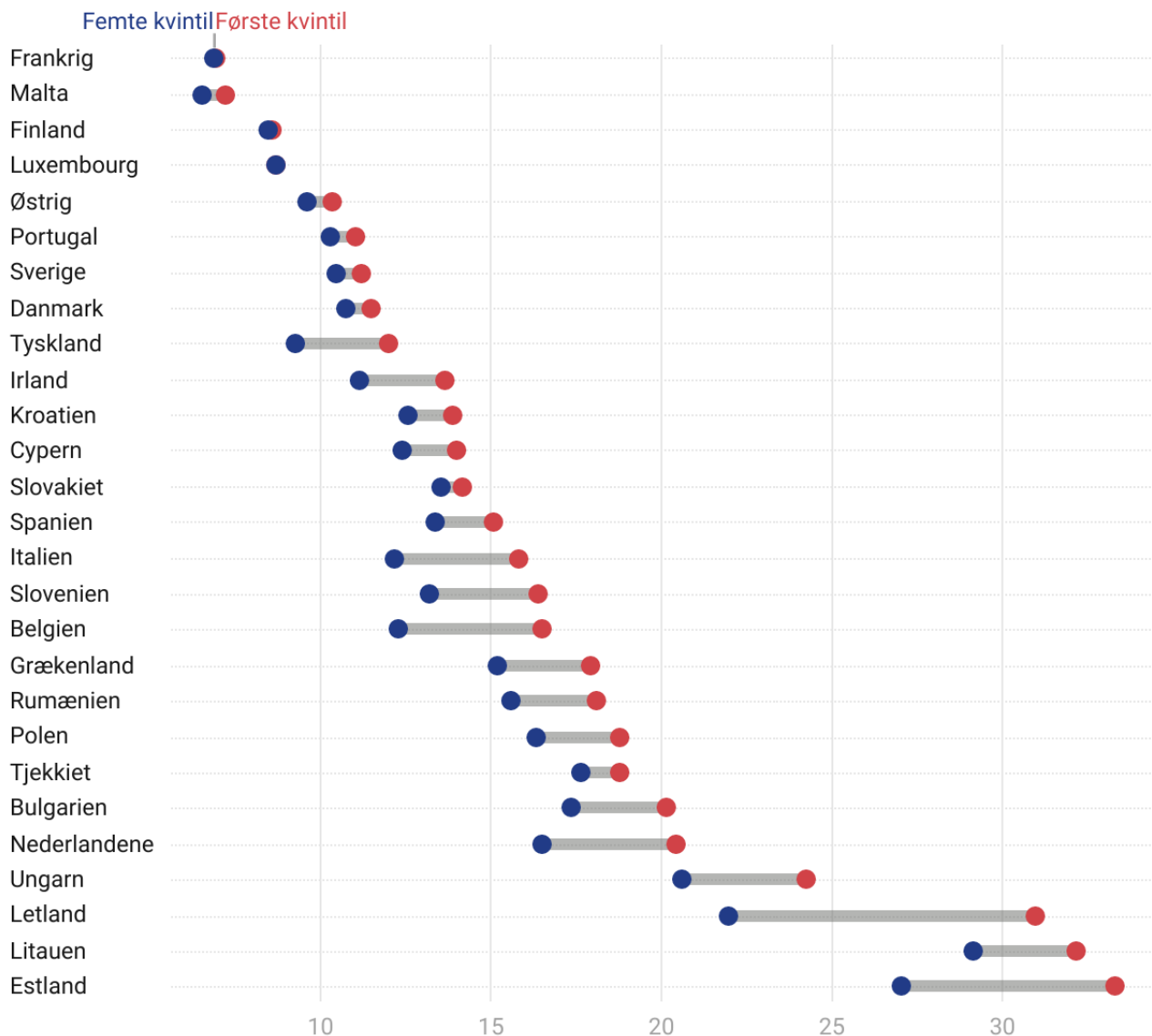
Kilde: Tænk tanken Europa på baggrund af Eurostat • Lavet med Datawrapper

At de stigende priser i tiltagende grad opleves forskelligt er en politisk hovedpine, da det i sidste ende kan føre til social uro, hvis den økonomiske virkelighed opleves forskelligt, og flere får svært ved at få økonomien til at hænge sammen.

Ser man på landeprofilerne, gælder det i alle 27 medlemslande, at den fattigste kvintil oplever en højere inflation end den rigeste kvintil som følge af højere vægtning blandt de goder, der stiger mest i pris. I udregningen har vi brugt de nyest mulige data fra HBS.

Inflationen i EU-landene efter indkomstkventil

Procent

Kilde: Tænk tanken Europa på baggrund af Eurostat • Lavet med Datawrapper

De nogle steder store forskelle illustrerer også, hvorfor der er et så stort politisk fokus på at hjælpe de mest udsatte grupper, der udover at opleve en højere inflation, heller ikke har samme finansielle sikkerhedsnet.

[1ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php)

[2ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php)